

Antarctica, continent van extremen

Rond de uiterste zuidpunt van onze aarde strekt zich een enorm continent uit: het Zuidpoolgebied, ofwel Antarctica. Deze massa van land en ijs is meer dan 12,5 miljoen vierkante kilometer groot en overtreft daarmee in oppervlakte Europa.

Antarctica, dat ook wel het zesde werelddeel genoemd wordt, is bijna geheel bedekt met een ijskap van 2000 tot 2500 meter; alleen langs de kusten komen ijsvrije gebieden voor.

De grootste ijsdikte die tot nu toe werd gemeten, bedraagt 4300 m. Als al dit ijs zou smelten (denk aan het broeikas-effect!) zou over de hele wereld de zeespiegel met maar liefst 30 meter stijgen!

Aan de Zuidpool zelf varieert de gemiddelde maandelijkse temperatuur van ca -29 tot -59°C. Op grotere hoogten komen incidenteel temperaturen lager dan -80°C voor. De enige neerslag die er valt, is sneeuw, aan de kust af en toe een regenbui.

In een dergelijk klimaat groeit weinig: op de meeste plaatsen groeit in het geheel niets, op andere vindt men mossen en korstmossen. De dieren in dit werelddeel leven dan ook voornamelijk van wat de zee hen biedt. Typisch Antarctische zoogdieren zijn de zeeolifant, de krabeter, het zeeluipaard en de Wedellzeehond. Ook vindt men in de wateren van Antarctica verschillende walvissoorten: zoals potvissen en vinvissen, de grootste zoogdieren ter wereld, waarop overigens nog steeds jacht wordt gemaakt.

Afb. 1-3 Pinguïns en stormvogels

Ook de vogels moeten hun voedsel op zee zoeken. De bekendste poolvogel is natuurlijk de pinguïn (afb 1), maar daarnaast treft men onder andere de stormvogel (afb 2), de zuidpoolkip, ijshoenders en andere vogelsoorten aan.

Afb. 4-6 Aanspraak op Antarctica door Argentinië, Australië en Noorwegen

Antarctica is een van de weinige gebieden ter wereld, die niet helemaal verdeeld zijn tussen de verschillende landen. Het gebied behoort niet tot een bepaald land, al maken veel staten wel aanspraak op een gedeelte van het continent. Vaak doen ze dat door middel van het uitgeven van postzegels. Onder de mededingers zijn Argentinië (afb 4) Australië (afb 5), Noorwegen (afb 6), Engeland (afb 7), Chili (afb 8) en Nieuw Zeeland (afb 3).

Afb. 7-8 Aanspraak door Chili en Engeland

Ondanks al die aanspraken is Antarctica wel het vredigste continent. Er bestaan internationale afspraken die voorzien in een uitsluitend vreedzaam gebruik van het gebied - er mogen bijvoorbeeld geen kernproeven worden gehouden. Deze afspraken zijn vastgelegd in het Antarctisch Verdrag (afb 9-10).

Afb. 9-10 Zegels vanwege Antarctisch Verdrag

De enige mensen in het zuidpoolgebied zijn wetenschappelijke onderzoekers. Diverse landen, onder andere Duitsland, België, Rusland en Frankrijk, hebben stations in het Zuidpoolgebied.

Afb. 11-13 Onderzoekers Mawson, Amundsen en Scott

Dat we Antarctica kennen, is de verdienste van een aantal grote ontdekkingsreizigers en onderzoekers, zoals Mawson (afb 11).

De beroemdste onder hen is Roald Amundsen (afb 12), die in 1911 als eerste de Zuidpool wist te bereiken. Verder Ellsworth, R. Scott (afb 13), die een maand na Amundsen de Zuidpool bereikte en op de terugreis omkwam, F. Nansen en R. Byrd, die in 1929 als eerste over Antarctica vloog.

J.H.M. Furer